

הקדוש ברוך הוא. כִּינּוּן שָׂרָאוּ הַנְּסִים וְהַנְּפִלְאוֹת שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה בַּמִּצְרַיִם, חֲזָרוּ לְמֹשֶׁה. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, אֵל תִּקְבַּל אוֹתָם. אָמַר מֹשֶׁה, רְבוּן הָעוֹלָם, כִּינּוּן שָׂרָאוּ גְבוּרָתְךָ הֵם רוֹצִים לְהַתְּנִיר. יִירָאוּ גְבוּרָתְךָ בְּכָל יוֹם, וַיִּדְעוּ שְׂאִין אֱלֹהִים מִבְּלַעֲדֶיךָ. וְקָבַל אוֹתָם מֹשֶׁה.

לָמָּה קָרָא לָהֶם עֶרְב רַב? אֵלָּא כָּל מְכַשְׁפֵי מִצְרַיִם הָיוּ, וּבְרָאשֵׁם יוֹנוֹס וַיִּמְבְּרוּס, וּבִשְׁעוֹת הַיּוֹם הָיוּ עוֹשִׂים כְּשִׁפְיָהֶם תָּמִיד. וְכָל הַמְּכַשְׁפִּים הִלְלוּ הַעֲלִיּוֹנִים הָיוּ מִסְתַּפְּלִים מִכַּאֲשֶׁר נוֹטָה הַשֶּׁמֶשׁ, מִרְאשִׁית שֶׁשׁ שְׁעוֹת וְחֻצֵי עַד רִאשִׁית תִּשְׁעֵי וְחֻצֵי, שֶׁהֵינּוּ עֶרְב הַגָּדוֹל. כָּל אוֹתָם מְכַשְׁפִּים קִטְנִים, מִתְחַלֵּת תִּשְׁעֵי וְחֻצֵי עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה.

אוֹתָם עֲלִיּוֹנִים שֶׁבָּהֶם הָיוּ מִסְתַּפְּלִים מְכַשְׁנוֹטָה הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁהָיָה אֲזַי מִתְחַלְלִים תִּשְׁעֵי מֵאוֹת וְתִשְׁעִים וְחֻמֵּשׁ דְּרָגוֹת לְשׁוֹטֵט עַל הָרִי הַחֹשֶׁף, וְרוֹחַם הִיָּתָה מְשׁוֹטֵטֵת עַל כָּל אוֹתָם מְכַשְׁפִּים (דְּרָגוֹת) בְּכַשְׁפֵּיהֶם. וְאֵלָּה הָיוּ עוֹשִׂים כָּל מַה שֶּׁהֵם רוֹצִים, עַד שֶׁכָּל הַמִּצְרַיִם בְּאֵלָּה הָיָה מִבְּטָחָם. וְקָרָאוּ לָהֶם עֶרְב רַב, מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם עֶרְב קָטָן, מִתִּשְׁעֵי שְׁעוֹת וְחֻצֵי וּמִטָּה, זֶה עֶרְב קָטָן. וּשְׁנֵי עֶרְבִים הֵם, וְעַל כֵּן וְגַם עֶרְב רַב עָלָה אֹתָם.

וְחֻמֵּתָם הִיָּתָה רַבָּה, וְהֵם הִסְתַּפְּלוּ בִשְׁעוֹת הַיּוֹם, וְהִסְתַּפְּלוּ בְּדַרְגַּת מֹשֶׁה, וְרָאוּ שֶׁהָיָה בְּכָל הַצְּדָדִים בְּשֵׁשׁ מִשָּׁה: בְּשֵׁשׁ שְׁעוֹת רִאשׁוֹנוֹת שֶׁל הַיּוֹם, שֶׁהֵם לֹא יְכוּלִים לְשַׁלֵּט בָּהֶם, (בְּגַלֵּל שֵׁשׁ) בְּשֵׁשׁ דְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת שְׁאוּחֻזִּים בּוֹ (שְׁאוּחֻז בָּהֶם), וּבְכָל הַצְּדָדִים הָיָה לְשֵׁשׁ, וּבְעֶטְרוֹת הַשֶּׁשׁ הִלְלוּ הָיָה עֵתִיד לְרַדֵּת מִן הַהָר, שֶׁכְּתוּב כִּי בְשֵׁשׁ מִשָּׁה לְרַדֵּת מִן הַהָר.

אֶהְדְּרוּ לְגַבֵּי מֹשֶׁה. אָמַר לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, לָא תִקְבַּל לוֹן. אָמַר מֹשֶׁה, מֵאֲרִיָּה דְעֵלְמָא, כִּינּוּן דְחֻמוֹ גְבוּרָתָא דִּילָךְ, בְּעָאן לְאַתְגִּיָּירָא. יַחֲמוּן גְבוּרָתְךָ בְּכָל יוֹמָא, וַיִּנְדְּעוּן דְלִית אֱלֹהָא בַר מְנַךְ. וְקָבַל לוֹן מֹשֶׁה.

אֲמַאי קָרָא לוֹן עֶרְב רַב. אֵלָּא כָּל חֲרָשִׁין דְּמִצְרַיִם הָווּ, וּבְרִישִׁיהוֹן יוֹנוֹס וַיִּמְבְּרוּס, וּבִשְׁעֵתֵי דִיוֹמָא הָווּ עֲבָדֵי תְדִיר חֲרָשִׁיָּהוּ. וְכָל אֱלִין חֲרָשִׁין עֲלֵאִין, הָווּ מִסְתַּפְּלֵי מִכִּי נָטִי שְׁמִשָּׁא, מְשִׁירוּתָא דְשִׁית שְׁעוֹת וּמְחֻצָּה, עַד שִׁירוּתָא דְתִשְׁעֵי וּמְחֻצָּה. דְּהֵינּוּ עֶרְב רַבְרָבָא. כָּל אֵינּוֹן חֲרָשִׁין זְעִירִין, מְשִׁירוּתָא דְתִשְׁעֵי וּמְחֻצָּה, עַד פְּלָגוֹת לֵילֵיאָא.

אֵינּוֹן עֲלֵאִין דְּבָהוּ, הָווּ מִסְתַּפְּלֵי מִכִּי נָטִי שְׁמִשָּׁא. דְּהָא כְּדִין שָׂרָאן תִּשְׁעֵי מְאָה וְתִשְׁעִין וְחֻמֵּשׁ דְּרָגִין, לְמִשְׁטָטָא עַל טוּרֵי חֹשׁוֹף. וְרוּחָא דְלֵהוֹן, הָוָה מְשִׁטָּטָא עַל כָּל אֵינּוֹן חֲרָשִׁין (נ"א דְרָגִין) בְּחֲרָשִׁיָּהוּ. וְאֱלִין הָווּ עֲבָדֵי, כָּל מַה דְּאֵינּוֹן בְּעָאן. עַד דְּכָל מִצְרָאֵי רְחֻצְנוּ דְלֵהוֹן בְּאֱלִין הָוָה. וְקָרָאן לוֹן עֶרְב רַב. בְּגִין דְּאִית עֶרְב זְעִירָא, מִתִּשְׁעֵי שְׁעוֹת (ד' קצ"א

ע"ב) וּמְחֻצָּה וּלְתַתָּא, דָּא עֶרְב זְעִירָא. וְתַרֵּי עֶרְבֵי אֵינּוֹן, וְעַל דָּא וְגַם עֶרְב רַב עָלָה אֹתָם. וְחֻמֵּתָא דְלֵהוֹן, הָוָה סְגִי. וְאֵינּוֹן אִסְתַּפְּלוּ בִשְׁעֵתֵי דִיוֹמָא, וְאִסְתַּפְּלוּ בְּדַרְגָּא דְמֹשֶׁה, וְחֻמוֹ דְּהָא בְּכָל סְטָרִין בְּשֵׁשׁ מִשָּׁה: בְּשֵׁשׁ שְׁעֵתֵי קְדָמָאִין דִּיוֹמָא, דְּאֵינּוֹן לֹא יְכַלִּין לְשַׁלְטָאָה בָּהוּ, (נ"א כִּינּוּן שִׁית) בְּשִׁית דְּרָגִין עֲלֵאִין דְּאִחִידָן בֵּיהּ (נ"א דְאִחִיד בָּהוּ). וּבְכָל סְטָרִין בְּשִׁית הָוָה, וּבְעֶטְרִין דְּאֱלִין שִׁית, הָוָה זְמִין לְרַדֵּת מִן הַהָר, דְּכְתִיב כִּי בְשֵׁשׁ מִשָּׁה לְרַדֵּת מִן הַהָר.

בְּשֵׁשׁ, וּבְעֶטְרוֹת הַשֶּׁשׁ הִלְלוּ הָיָה עֵתִיד לְרַדֵּת מִן הַהָר, שֶׁכְּתוּב כִּי בְשֵׁשׁ מִשָּׁה לְרַדֵּת מִן הַהָר.

מִיָּד וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהְרֶן, (שְׂפָר לְמוֹנֵי, שְׂבָאוֹתָה שְׂעָה שְׂרִיד מִשְׁה וְקַבֵּל הַתּוֹרָה לְבָדוּ בְּלִלוֹת כָּל יִשְׂרָאֵל, וְהוּא קַבֵּל הַתּוֹרָה בְּעוֹלָם, וְאִפְלוּ מִגַּלַּת אֶסְתֵּר שְׂכַתוֹב (אֶסְתֵּר ט) וְקַבֵּלוּ הַיְהוּדִים, וְקַבֵּלוּ הַיְהוּדִים הִיָּה צְרִיר לְהִיְוֹת! מִהוּ וְקַבֵּל? אֵלֶּא זֶה מִשְׁה שְׂהוּא הַיְהוּדִים, בְּלִלוֹת כָּל הַיְהוּדִים. וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהְרֶן) לְמָה עַל אֶהְרֶן? כְּדִי לְהַכְלִיל בְּצַד הַיְמִין, שְׁהָרִי הֵם הַשְּׂמָאל רְצוּ מִמֶּנּוּ, וְכְדִי שְׂיִהְיֶה כְּלוּל בַּיְמִין, הַתְּכַנְסוּ עַל אֶהְרֶן, וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים. (אֱלֹהִים וְדָא יִבְעוּ סִטְר שְׂמָאלֵא. אֲשֶׁר יִלְכוּ אֲשֶׁר יִלְךְ מִבְּעֵי לִיָּה. מָא אֲשֶׁר יִלְכוּ. אֵלֶּא אֱלֹהִים שִׁית דְּרָנָא אִינוּן (ר"א שְׁשֵׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה) בְּלַחוּ בְּסִטְר שְׂמָאלֵא רְאֵלִים שִׁית אִינוּן. דָּא תִּימָא דְהָא שְׂבַע אִינוּן. הַהוּא אֱלֹהִים עֲלָאָה לֹא עָאֵל בְּכַלְלֵא).

תָּא חֲזִי, כָּל זְמַנָּא דְהוּא מוֹשֶׁה בְּמִצְרַיִם, שְׂמָא דְאֱלֹהִים לָא דְכִיר, אֵלֶּא שְׂמָא דַּיְיָ, וְעַל דָּא קְשִׁיָּא לִיָּה לְפַרְעֹה בְּגִין דְלֹא יָהֵא תוֹקְפָא לְהִהוּא סִטְרָא אַחְרָא, וְלֹא יִתְתַקֵּף בְּעַלְמָא. הַשְּׂתָא בְּעוּ הַהִיא מְלָה, וְהִינּוּ קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים. לָנוּ דַּיְיָקָא, דְאֶנְן צְרִיכִין לְהֵאֵי מְלָה, לְתַקְפָּא סִטְרָא דִּילָן, דְהוּא אַתְדַּחֲיָא עַד הַשְּׂתָא.

אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ. מָאֵי אָמְרוּ. אֵלֶּא הָכִי אָמְרוּ, חֲמִינָן דְאֶתוּן יִשְׂרָאֵל, כָּל טוֹב וְכָל יָקָר דְעַלְמָא לָכוּ, וְאֶנְן דַּחֲיִין לְבַר. דְלָכוּ, (שְׂמוֹת יג) וַיְיָ הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם. אוֹף הָכִי אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ, כְּמָה דְאֶזִּיל קַמֵּיכוּ יְיָ. דְהָא רְשׁוּ אֵית לְסִטְרָא דִּילָן לְמַהֲךְ אוֹף הָכִי לְקַמְנָא, אֵי נְזַמִּין לִיָּה עוֹבְדָא.

תָּא חֲזִי, כָּל עֲנְגֵי יָקָר דְאֶזְלוּ בְּמַדְבְּרָא, לֹא הוּוּ חֲפִיִּין אֵלֶּא לְבַנֵּי יִשְׂרָאֵל לְחוֹדֵייהוּ. וְהִהוּא עֲנָנָא דִּיקָר, דְכַתִּיב וַיְיָ הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם, אֶזְלָא לְקַמֵּייהוּ. וְאֶלִּין עֲרֵב רַב, וְכָל אִינוּן בְּעִירֵי עֲאֲנִין וְתוֹרִין, הוּוּ אֶזְלוּ לְבַר הַלְלוּ, וְכָל אוֹתָן בְּהַמּוֹת, צֶאֱן וְשׁוֹרִים, הִיוּ הוֹלְכִים מַחוּץ לְמַחֲנֶה בְּאַחְרוֹנָה. וּבֵאֵרָא, כָּל אוֹתָם

מִיָּד וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהְרֶן, (דַּחְבֵּי חֲמִינָן דְכַתִּיבָא שְׂעָתָה דְנַחֲיִית מוֹשֶׁה וְקַבֵּיל אוֹרֵייתָא בְּלַחוּדוּי כְּלָלֵא דְכָל יִשְׂרָאֵל וְאִיהוּ קַבֵּיל אוֹרֵייתָא בְּעַלְמָא. וְאִפְלוּ מְגִילַת אֶסְתֵּר דְכַתִּיב (אֶסְתֵּר ט) וְקַבֵּל הַיְהוּדִים. וְקַבֵּלוּ הַיְהוּדִים מִבְּעֵי לִיָּה. מָאֵי וְקַבֵּל אֵלֶּא דָּא מוֹשֶׁה דְאִיהוּ הַיְהוּדִים כְּלָלֵא דְהַיְהוּדֵאֵי. וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהְרֶן) אֶמָּאֵי עַל אֶהְרֶן. בְּגִין לְאֶתְפַּלְלָא בְּסִטְרָא דִּימִינָא, דְהָא אִינוּן שְׂמָאלֵא בְּעוּ מִנִּיָּה, וּבְגִין דְלַהֲוִי כְּלִיל בַּיְמִינָא, אַתְּכַנְשׁוּ עַל אֶהְרֶן, וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים. (אֱלֹהִים וְדָא יִבְעוּ סִטְר שְׂמָאלֵא. אֲשֶׁר יִלְכוּ אֲשֶׁר יִלְךְ מִבְּעֵי לִיָּה. מָאֵי אֲשֶׁר יִלְכוּ. אֵלֶּא אֱלֹהִים שִׁית דְּרָנָא אִינוּן (ר"א שְׁשֵׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה) בְּלַחוּ בְּסִטְר שְׂמָאלֵא רְאֵלִים שִׁית אִינוּן. דָּא תִּימָא דְהָא שְׂבַע אִינוּן. הַהוּא אֱלֹהִים עֲלָאָה לֹא עָאֵל בְּכַלְלֵא).

תָּא חֲזִי, כָּל זְמַנָּא דְהוּא מוֹשֶׁה בְּמִצְרַיִם, שְׂמָא דְאֱלֹהִים לָא דְכִיר, אֵלֶּא שְׂמָא דַּיְיָ, וְעַל דָּא קְשִׁיָּא לִיָּה לְפַרְעֹה בְּגִין דְלֹא יָהֵא תוֹקְפָא לְהִהוּא סִטְרָא אַחְרָא, וְלֹא יִתְתַקֵּף בְּעַלְמָא. הַשְּׂתָא בְּעוּ הַהִיא מְלָה, וְהִינּוּ קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים. לָנוּ דַּיְיָקָא, דְאֶנְן צְרִיכִין לְהֵאֵי מְלָה, לְתַקְפָּא סִטְרָא דִּילָן, דְהוּא אַתְדַּחֲיָא עַד הַשְּׂתָא.

אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ. מָאֵי אָמְרוּ. אֵלֶּא הָכִי אָמְרוּ, חֲמִינָן דְאֶתוּן יִשְׂרָאֵל, כָּל טוֹב וְכָל יָקָר דְעַלְמָא לָכוּ, וְאֶנְן דַּחֲיִין לְבַר. דְלָכוּ, (שְׂמוֹת יג) וַיְיָ הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם. אוֹף הָכִי אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ, כְּמָה דְאֶזִּיל קַמֵּיכוּ יְיָ. דְהָא רְשׁוּ אֵית לְסִטְרָא דִּילָן לְמַהֲךְ אוֹף הָכִי לְקַמְנָא, אֵי נְזַמִּין לִיָּה עוֹבְדָא.

תָּא חֲזִי, כָּל עֲנְגֵי יָקָר דְאֶזְלוּ בְּמַדְבְּרָא, לֹא הוּוּ חֲפִיִּין אֵלֶּא לְבַנֵּי יִשְׂרָאֵל לְחוֹדֵייהוּ. וְהִהוּא עֲנָנָא דִּיקָר, דְכַתִּיב וַיְיָ הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם, אֶזְלָא לְקַמֵּייהוּ. וְאֶלִּין עֲרֵב רַב, וְכָל אִינוּן בְּעִירֵי עֲאֲנִין וְתוֹרִין, הוּוּ אֶזְלוּ לְבַר הַלְלוּ, וְכָל אוֹתָן בְּהַמּוֹת, צֶאֱן וְשׁוֹרִים, הִיוּ הוֹלְכִים מַחוּץ לְמַחֲנֶה בְּאַחְרוֹנָה. וּבֵאֵרָא, כָּל אוֹתָם